

УДК 37.016-043.84: 811.111
DOI: 10.24144/2524-0609.2025.56.65-68

Канюк Олександра Любомирівна

кандидатка педагогічних наук, доцентка
завідувачка кафедри іноземних мов

ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м.Ужгород, Україна oleksandra.kanyuk@uzhnu.edu.ua
<http://orcid.org/0000-0002-2396-2988>

Кіш Надія Василівна

кандидатка педагогічних наук, доцентка
кафедра іноземних мов

ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м.Ужгород, Україна
nadiia.kish@uzhnu.edu.ua
<http://orcid.org/0000-0002-6950-988X>

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ

Анотація. У статті досліджено використання інтерактивних технологій у викладанні іноземної мови за професійним спрямуванням, що є актуальним у контексті модернізації освітнього процесу та адаптації до сучасних вимог ринку праці. Проаналізовано основні інтерактивні методи, зокрема метод проєктів, рольові ігри, дебати, кейс-стаді та використання мультимедійних засобів, їхню ефективність у формуванні комунікативних компетенцій майбутніх фахівців. Окрему увагу приділено теоретичним засадам інтерактивного навчання, розглянуто основні концепції та дослідження вітчизняних і зарубіжних науковців у цій сфері. Проаналізовано переваги інтерактивних методів перед традиційними, зокрема їхню роль у підвищенні мотивації студентів, активізації навчального процесу та розвитку професійно орієнтованих мовних навичок. Мета статті – дослідити вплив інтерактивних технологій на ефективність викладання іноземної мови за професійним спрямуванням, виявити перспективи подальшого розвитку їх використання та застосування. Методи дослідження: аналіз наукових джерел, порівняльний метод, метод синтезу та узагальнення. Практичне значення дослідження полягає у можливості адаптації інтерактивних технологій у навчальних програмах закладів вищої освіти для покращення мовної підготовки здобувачів освіти.

Ключові слова: інтерактивні технології, іноземна мова за професійним спрямуванням, методи навчання, комунікативна компетенція.

Вступ. Сучасні тенденції в освіті вимагають впровадження новітніх методик навчання, які дозволяють зробити процес засвоєння знань більш ефективним, інтерактивним та адаптованим до реальних умов професійної діяльності. Одним із найперспективніших напрямів у викладанні іноземної мови за професійним спрямуванням є використання інтерактивних технологій, які сприяють підвищенню мотивації студентів, розвивають їхню комунікативну компетентність і готують до практичного застосування мовних навичок у професійному середовищі.

Інтерактивне навчання не є новим явищем у педагогічній практиці, але його активне застосування стало можливим завдяки розвитку цифрових технологій, мультимедійних ресурсів та нових методичних підходів. Від традиційних лекцій і практичних занять навчальний процес еволюціонував до таких форм, як онлайн-курси, симуляційні тренінги, рольові ігри, навчальні платформи з доповненою реальністю та адаптивні системи оцінювання знань.

Використання інтерактивних технологій у викладанні іноземної мови за професійним спрямуванням значно змінює роль викладача, який перестає бути єдиним джерелом інформації і перетворюється на фасилітатора навчального процесу. Основний акцент зміщується на активну участь студентів, взаємодію між ними, аналіз ситуацій, проблемне навчання та роботу над практичними кейсами.

Розвиток інтерактивного навчання також пов'язаний із глобальними викликами сучасності, такими як необхідність адаптації освітніх програм до вимог ринку праці, цифровізація освіти та міжнародна співпраця у сфері підготовки фахівців. В умовах інтеграції вищої освіти до світового освітнього простору та розширення можливостей дистанційного навчання інтерактивні технології відкривають нові

перспективи для вдосконалення мовної підготовки студентів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Теоретичні засади застосування сучасних інноваційних технологій у навчальному процесі розкрито у працях І.Богданової, В.Матірко, Е.Михайлова, В.Полякова, О.Сидоренка, Ю.Сурміна, Ю.Ткаченка. Дослідження інтерактивного навчання також представлені у роботах В.Костенка, І.Сологор та І.Знаменської, які розглядають впровадження інтерактивних методик у викладанні іноземної мови за професійним спрямуванням та їхній вплив на якість засвоєння матеріалу [1, с.154]. Активні групові методи навчання інтенсивно розробляли такі вчені-психологи, як Л.Асімова, Н.Богомоллова, Ю.Ємельянов, Д.Кавтарадзе, А.Смолкін. Особливості використання інтерактивних методів у викладанні іноземної мови для майбутніх фахівців аналізуються у дослідженнях Н.Машики [3]. Значний внесок у дослідження інтерактивного навчання зробила Т.Ларіна, яка розглядає застосування інтерактивних технологій у процесі навчання іноземних мов, аналізуючи їхню ефективність та особливості впровадження [2]. Окрему увагу вивченню інтерактивних методів у викладанні англійської мови приділяє Т.Цепко, яка досліджує їхній вплив на якість освіти [6]. Також у дослідженнях І.Свириденко аналізується вплив інтерактивних технологій на навчальний процес на немовних факультетах, зокрема їхня роль у формуванні комунікативної компетентності та розвитку професійних навичок студентів [4].

Мета дослідження полягає у проведенні порівняльного аналізу використання інтерактивних технологій у викладанні іноземної мови за професійним спрямуванням, визначенні їхньої ефективності та впливу на формування мовних компетенцій студен-

тів. Дослідження спрямоване на виявлення оптимальних методів впровадження інтерактивних технологій у навчальний процес, а також аналіз їхньої ролі у підготовці фахівців до професійного використання іноземної мови. Основними методами дослідження стали аналіз, синтез, порівняння та узагальнення, що дозволило виокремити найбільш ефективні технології інтерактивного навчання у сфері викладання іноземної мови за професійним спрямуванням.

Виклад основного матеріалу. Під інтерактивним навчанням ми розуміємо таку форму організації

пізнавальної діяльності, яка має на меті створити для здобувачів освіти сприятливі умови навчання, що даватимуть змогу здобувачам відчувати свою всебічну спроможність (професійну, творчу, інтелектуальну). Визначною рисою інтерактивного навчання виступає те, що навчальний процес відбувається під час постійної та активної взаємодії всіх його учасників [1, с.154].

Викладання іноземної мови за професійним спрямуванням передбачає використання різноманітних інтерактивних методів, серед яких (рис.1):

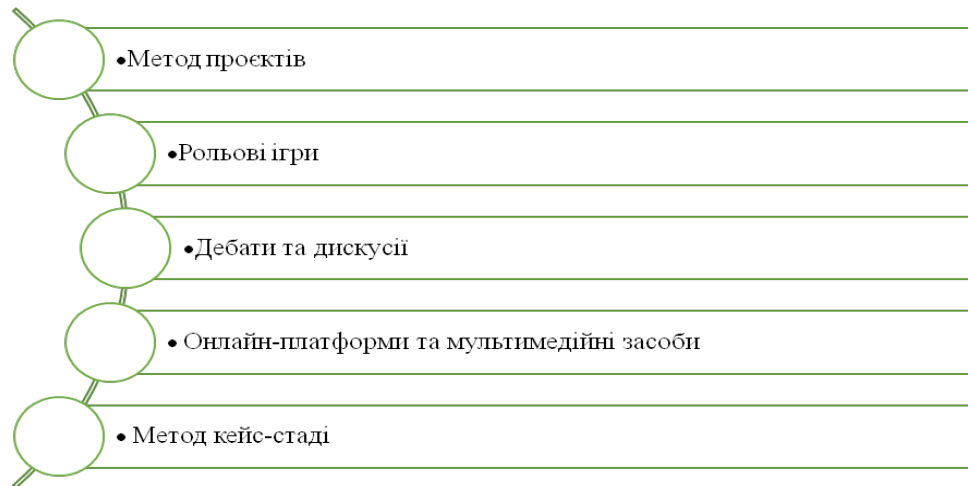

Рис.1. Інтерактивні методи викладання іноземної мови за професійним спрямуванням

Метод проєктів передбачає виконання студентами дослідницьких або творчих завдань, які моделюють реальні професійні ситуації. Це дозволяє майбутнім фахівцям розвивати навички критичного мислення, самостійності та командної роботи. Наприклад, у рамках курсу ділової іноземної мови студенти працюють над проєктом «Запуск міжнародної компанії». Вони створюють бізнес-план, аналізують ринок, складають презентації та захищають свої ідеї перед викладачем у форматі пітчінг-сесії.

Метод проєктів є особливо ефективним у навчанні іноземної мови за професійним спрямуванням, оскільки студенти не лише вчаться працювати з автентичними матеріалами, а й застосовують здобуті мовні навички в реальних контекстах.

Рольові ігри створюють ситуації професійного спілкування, що сприяє засвоєнню термінології та розвитку мовної компетентності. Рольові ігри дозволяють студентам адаптуватися до реальних умов професійного спілкування та застосовувати отримані знання в безпечному навчальному середовищі.

Дебати та дискусії сприяють розвитку критичного мислення, вміння аргументувати свою позицію та переконувати співрозмовника. Прикладом може бути: під час вивчення курсу "Англійська для юри-спруденції" студенти проводять моделювання судового засідання за міжнародною справою, пов'язаною із захистом прав інтелектуальної власності. Вони виконують ролі адвокатів, прокурорів, суддів та експертів, готують аргументи сторін, аналізують правові документи, а також вивчають ключову термінологію. Такі завдання допомагають студентам вдосконалити вміння складати аргументовані виступи, оцінювати докази та дискутувати з юридичних питань англійською мовою, що є критично важливим для професійного середовища.

Сучасні технології надають широкі можливості для інтерактивного навчання іноземної мови за про-

фесійним спрямуванням. Онлайн-платформи, відеоуроки та симулятори дозволяють зробити навчання більш цікавим, гнучким і доступним. Використання платформи Coursera у курсі «Англійська для міжнародного менеджменту». Студенти проходять сертифікований онлайн-курс, де вивчають ключову лексику та граматику, пов'язану з управлінськими процесами. Вони виконують практичні завдання, такі як аналіз бізнес-кейсів, складання звітів англійською мовою та моделювання ситуацій кризового менеджменту. Завдяки цьому студенти отримують не лише мовні навички, а й розуміння специфіки використання англійської в міжнародному управлінні. Використання відеоуроків на YouTube від носіїв мови, наприклад, «English addict with mr steve», дозволяє студентам зануритися в мовне середовище та вивчати професійну лексику у природному контексті.

Мультимедійні засоби та онлайн-інструменти значно підвищують ефективність навчання, роблять його динамічним і більш наближеним до реальних умов професійного спілкування [5, с.162].

Метод кейс-стаді – аналіз конкретних професійних ситуацій для знаходження оптимальних рішень. Технологія кейс-стаді передбачає роботу над проблемними ситуаціями: викладач пропонує проблемну ситуацію, студенти розглядають, аналізують, пропонують свої варіанти розв'язання проблеми. Наприклад, можна запропонувати такі теми для дискусії: «Leadership as a political phenomenon», «Conflicts in world politics», «Global and regional political processes» [6, с.118].

Інтерактивне навчання має значні переваги перед традиційними методами, зокрема: у роботі задіяні усі учні класу; учні навчаються працювати у команді; формується доброзичливе ставлення до опонента; кожна дитина має можливість пропонувати свою думку; створюється «ситуація успіху»; за короткий час опанується велика кількість матеріалу; фор-

муються навички толерантного спілкування; вміння аргументувати свій погляд, знаходити альтернативне рішення проблеми [2].

Попри численні переваги інтерактивного навчання, існують певні недоліки, які можуть впливати на ефективність його впровадження у процес викладання іноземної мови за професійним спрямуванням.

Одним із ключових недоліків є висока витрата ресурсів. Використання інтерактивних методів вимагає значних технічних, часових та організаційних ресурсів. Для ефективного впровадження таких технологій потрібне якісне технічне забезпечення: мультимедійні дошки, комп'ютери, програмне забезпечення, доступ до інтернет-ресурсів. Крім того, викладачі повинні витрачати більше часу на підготовку навчальних матеріалів, що може створювати додаткове навантаження.

Ще однією проблемою є можливе зниження рівня академічної дисципліни. Через те, що інтерактивне навчання передбачає активну участь студентів, деякі з них можуть ставитися до процесу менш серйозно, розглядати його як розважальний елемент, а не як освітній інструмент. Це особливо актуально у випадках, коли викладач не має достатньої педагогічної майстерності для правильного управління процесом взаємодії в аудиторії.

Крім того, інтерактивні технології можуть створювати труднощі для студентів з низьким рівнем володіння мовою. Деякі методи, такі як дебати, рольові ігри та групові проекти, передбачають активне використання мовних навичок. Якщо студент не володіє мовою на достатньому рівні, він може відчувати труднощі у висловленні своїх думок і брати пасивну участь у занятті. Це може призвести до зниження його мотивації та ефективності навчання.

Ще одним викликом є можливі технічні проблеми. Використання інтерактивних платформ, онлайн-сервісів та мультимедійних засобів залежить від стабільного доступу до інтернету та справності обладнання. Будь-які технічні несправності можуть переривати заняття та негативно впливати на навчальний процес.

Також важливо зазначити, що не всі викладачі мають необхідні навички для ефективного застосування інтерактивних технологій. Для успішного використання таких методів необхідне додаткове навчання педагогів, що може вимагати значних фінансових і часових ресурсів з боку навчального закладу.

Однією з головних цілей викладання іноземної мови за професійним спрямуванням є підготовка здобувачів освіти до ефективного спілкування у професійній сфері. Для цього необхідно не лише передати студентам знання про граматичні та лексичні особливості мови, а й навчити їх активно використовувати її у реальних робочих ситуаціях. Інтерактивні технології відіграють важливу роль у цьому процесі, оскільки вони створюють умови для активної взаємодії студентів, наближаючи навчальний процес до реального професійного середовища.

Серед основних компетенцій, що формуються завдяки інтерактивному навчанню, можна виділити [5, с.455]:

Розширення професійного словникового запасу. Інтерактивні методи, такі як рольові ігри, дебати, кейс-методи та симуляції, дозволяють студентам вивчати професійну лексику в контексті її реального використання. Наприклад, студенти, які навчаються за спеціальністю «Підприємництво та торгівля», можуть брати участь у симуляції переговорів з потенційними інвесторами, де вони мають використовувати відповідну термінологію.

Покращення навичок усного та письмового мовлення. Використання інтерактивних платформ, чатів, форумів та проектною роботи сприяє розвитку як письмового, так і усного мовлення. Наприклад, студенти юридичних спеціальностей можуть готувати юридичні висновки іноземною мовою та представляти їх у форматі судового засідання.

Розвиток здатності швидко адаптуватися до мовного середовища. В реальних умовах професійного спілкування часто виникають ситуації, коли необхідно швидко реагувати та відповідати іноземною мовою. Інтерактивні методи, такі як дебати, командні ігри та кейс-методи, допомагають студентам покращити здатність до швидкого прийняття рішень і комунікації в іноземному середовищі.

Підвищення рівня мотивації до навчання. Використання технологій в освіті робить процес навчання цікавим і захопливим. Студенти беруть активну участь у процесі, що підвищує рівень зацікавленості та ефективності навчання. Наприклад, завдяки платформам з віртуальною реальністю студенти-медики можуть практикувати англійську мову під час віртуальних консультацій з пацієнтами.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Використання інтерактивних технологій у викладанні іноземної мови за професійним спрямуванням значно підвищує ефективність навчального процесу. Інтерактивні методи, такі як метод проектів, рольові ігри, дебати, кейс-стаді та мультимедійні технології, сприяють формуванню комунікативної компетенції студентів, активізують їхню участь у навчальному процесі та наближають навчання до реальних професійних ситуацій. Крім того, інтерактивне навчання позитивно впливає на мотивацію студентів, допомагаючи їм швидше адаптуватися до професійного мовного середовища. Подальші дослідження у цій сфері можуть бути спрямовані на розширення використання цифрових технологій у викладанні іноземних мов. Особливий інтерес становлять можливості застосування штучного інтелекту, доповненої та віртуальної реальності для моделювання професійних ситуацій та покращення інтерактивного навчання. Також важливим напрямом є дослідження адаптації інтерактивних методів для дистанційної освіти та їх вплив на рівень засвоєння навчального матеріалу.

Конфлікт інтересів. Автори підтверджують відсутність фінансових, особистих чи інших інтересів, що можуть розглядатися як потенційний конфлікт інтересів щодо публікації цієї статті.

Фінансування. Робота виконана за відсутності фінансової підтримки з боку будь-яких організацій.

Доступність даних. Це теоретичне дослідження не передбачає використання додаткових наборів даних.

Використання штучного інтелекту. Інструменти штучного інтелекту не використовувались при написанні цієї роботи.

Список використаної літератури

1. Костенко В.Г., Сологор І.М., Знаменська І.В. Інтерактивне навчання іноземній мові за професійним спрямуванням. Сучасні тренди розвитку медичної освіти: перспективи і здобутки: матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю (Полтава, 24 березня 2022 р.). Полтава: ТОВ «АСМІ», С.154-155.

2. Ларіна Т.О. Використання інтерактивних технологій у навчанні іноземних мов. URL: <https://naurok.com.ua/vikoristannya-interaktivnih-tehnologiy-u-navchanni-inozemnih-mov-z-dosvidu-roboti-vchitelya-angl-movi-larino-t-o-3088.html> (дата звернення: 09.01.2025).
3. Машика Н.В. Використання інтерактивних методів викладання іноземної мови для майбутніх фахівців у вищих навчальних закладах. Матеріали щорічної підсумкової конференції професорсько-викладацького складу факультету іноземної філології ДВНЗ «УжНУ» (Ужгород, 26.02.2019 р.). URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/26555/1/ВИКОРИСТАННЯ%20ІНТЕРАКТИВНИХ%20МЕТОДІВ.pdf> (дата звернення: 09.01.2025).
4. Свириденко І.М. Інтерактивні технології і методи навчання іноземних мов на немовних факультетах. Наукові записки. Серія: Філологічні науки. 2016. № 144. С.455-458.
5. Супрун О.М. Використання інтерактивних методів навчання при викладанні іноземної мови студентам немовних спеціальностей. Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка. 2019. № 1 (22). С.162-169.
6. Цепко Т. Застосування інтерактивних технологій у викладанні англійської мови. Молодь і ринок. 2018. № 12 (167). С.116-120

References

1. Kostenko, V., Solohor, I., & Znamenska, I. (2022) Interaktyvne navchannia inozemnoi movy za profesiinym spriamuvanniam [Interactive learning of a foreign language for professional purposes]. Proceedings of the conference – *Suchasni trendy rozvytku medychnoi osvity: perspektyvy i здобутky* [Modern trends in the development of medical education: Prospects and achievements] (pp.154-155). [in Ukrainian].
2. Larina, T. (2018). Vykorystannia interaktyvnykh tekhnolohii u navchanni inozemnykh mov [Use of interactive technologies in foreign language teaching]. URL: <https://naurok.com.ua/vikoristannya-interaktivnih-tehnologiy-u-navchanni-inozemnih-mov-z-dosvidu-roboti-vchitelya-angl-movi-larino-t-o-3088.html> [in Ukrainian].
3. Mashyka, N. Vykorystannia interaktyvnykh metodiv vykladannia inozemnoi movy dlia maibutnikh fakhivtsiv u vyshchyykh navchalnykh zakladakh [Using interactive teaching methods for foreign language instruction in higher education institutions]. *Proceedings of the annual conference of the teaching staff of the Faculty of Foreign Philology of Uzhhorod National University*. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/26555/1/ВИКОРИСТАННЯ%20ІНТЕРАКТИВНИХ%20МЕТОДІВ.pdf> [in Ukrainian].
4. Svyrydenko, I. (2016). Interaktyvni tekhnolohii i metody navchannia inozemnykh mov na nemovnykh fakultetakh [Interactive technologies and methods of teaching foreign languages at non-linguistic faculties]. *Scientific Notes. Series: Philological Sciences*, 144, 455-458. [in Ukrainian].
5. Suprun, O. (2019). Vykorystannia interaktyvnykh metodiv navchannia pry vykladanni inozemnoi movy studentam nemovnykh spetsialnosti [Application of interactive teaching methods in teaching foreign languages to students of non-linguistic specialties]. *Scientific Bulletin of Melitopol State Pedagogical University. Series: Pedagogy*, 1 (22), 162-169ю [in Ukrainian].
6. Tsepko, T. (2018). Zastosuvannia interaktyvnykh tekhnolohii u vykladanni anhliiskoi movy [Application of interactive technologies in teaching English]. *Youth and Market*, 12 (167), 116-120 [in Ukrainian].

Статус статті:

Отримано: 14.02.2025 Прийнято: 16.03.2025 Опубліковано: 05.05.2025

Kanyuk Oleksandra

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor
Head of the Department of Foreign Languages
State University «Uzhhorod National University», Uzhhorod, Ukraine

Kish Nadiia

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor
Department of Foreign Languages
State University «Uzhhorod National University», Uzhhorod, Ukraine

USE OF INTERACTIVE TECHNOLOGIES IN TEACHING A FOREIGN LANGUAGE FOR PROFESSIONAL PURPOSES

Abstract. The article explores the use of interactive technologies in teaching a foreign language for professional purposes, which is particularly relevant in the context of modernizing the educational process and adapting to contemporary labor market demands. The study analyzes key interactive methods, including the project-based method, role-playing, debates, case studies, and the use of multimedia tools, as well as their effectiveness in developing the communicative competencies of future professionals. Special attention is given to the theoretical foundations of interactive learning, reviewing key concepts and studies by both domestic and foreign scholars in this field. The advantages of interactive methods over traditional ones are analyzed, particularly their role in increasing student motivation, enhancing the learning process, and developing profession-oriented language skills. The article aims to investigate the impact of interactive technologies on the effectiveness of foreign language teaching in professional education, as well as to identify prospects for their further development and application. Research methods applied: analysis of scientific sources, comparative approach, synthesis method, and generalization method. The practical significance of the study lies in the possibility of adapting interactive technologies into the curricula of higher education institutions to improve students' language training. Further research in this area may be aimed at expanding the use of digital technologies in teaching foreign languages. Of particular interest are the possibilities of using artificial intelligence, augmented and virtual reality to simulate professional situations and improve interactive learning. Another important area is the study of the adaptation of interactive methods for distance education and their impact on the level of learning material.

Keywords: interactive technologies, foreign language for professional direction, teaching methods, communicative competence.